

Hierbij een aantal opmerkingen en gedachtes over het voorstel Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten.

- Sleepnetsurveillance : Een systeem waarbij alle communicatie wordt onderschept en opgeslagen, zonder een deugelijke selectie vooraf staat in conflict met het principe van informatie- en uitingsvrijheid. Los van de bekende argumenten tegen een alomvattend afluistersysteem, zijn er nog andere bij-effecten van een ongericht opslaan van alle communicatie. Zo heeft afluisteren een wetenschappelijk bewezen invloed op de inhoud van communicatie. Het is gebleken dat mensen hun woordkeuze en hun berichten onbewust aanpassen als ze het idee hebben dat er mee wordt gelezen. Deze vorm van zelfcensuur heeft op lange termijn een negatieve invloed op bijvoorbeeld maatschappelijke debatten.

- Surveillance en transparantie: hieruit volgend is er het probleem van transparantie. In principe moet elke burger er vanuit gaan dat zijn/haar correspondentie maar ook mediagebruik opgeslagen en ingekeken gaat worden. Er is geen enkele manier voor een burger om er vervolgens achter te komen of die gegevens ook zijn ingezien, en of daar iets mee is gedaan. Er is ook geen enkele manier om er achter te komen wie die gegevens kan inzien en wie ze heeft ingezien.

- Definitie medewerkingplichtige partijen - In principe zal elk bedrijf wat ook maar iets doet op het gebied van communicatie verplicht worden om mee te werken aan het verzamelen, opslaan en ter beschikking stellen van communicatiegegevens van hun eigen gebruikers. Er is geen hele duidelijke definitie hieraan gegeven, waardoor ook interne bedrijfsnetwerken bijvoorbeeld onder deze wetgeving gaan vallen. Met uitzondering van journalisten zal er geen enkel onderscheid gemaakt worden in de aard van de werkzaamheden van deze bedrijven. Dit levert buitengewoon gevaarlijke consequenties op voor bijvoorbeeld organisaties op het gebied van mensenrechten of advocatenkantoren.

- Uitwisseling van gegevens met andere landen - De mogelijkheid is expliciet open gehouden om vergaarde gegevens te kunnen uitwisselen met andere landen. Ook met landen waar men iets minder strikt omgaat met mensenrechten. Gelet op de verantwoordelijkheid die organisaties actief op dit gebied hebben richting klanten en partners in het buitenland, zullen zij zich moeten gaan beraden op stappen om de veiligheid van de partners te kunnen blijven waarborgen.

- Sancties op niet meewerken - In het wetsvoorstel staat expliciet vermeld dat organisaties en individuen verplicht zijn om mee te werken aan het uitvoeren van de wetgeving. De sanctie hierop zou onder strafrecht komen te vallen, met een draconische straf van twee jaar gevangenis. Er is hiertegen geen enkele mogelijkheid om vooraf in beroep te gaan, tenzij het op een strafzaak aankomt, wat betekent dat beheerders op voorhand al gedwongen worden om mee te werken aan een systeem waar zij zelf de consequenties niet van kunnen inschatten, en dat ook niet mogen. Dit terwijl ze wel uit hoofde van hun functie de plicht hebben om een compleet overzicht te hebben van alles wat er onder hun beheer gebeurt.

- Toezicht en toetsing - Er is geen enkel mechanisme om het toezicht op de uitvoering van de wet op democratische wijze in het publieke domein te controleren. De partijen die toezicht kunnen uitoefenen zijn per wet verplicht om hierover geen mededelingen te doen naar buiten toe, wat betekent dat de toezichthouders zelf niet gecontroleerd kunnen worden. Dit staat op gespannen voet met het beginsel van een democratische samenleving.

- Er is op dit moment geen enkele garantie dat informatie die wordt verzameld in het kader van deze wet toch niet uiteindelijk belandt in een lopend dossier bij bijvoorbeeld een strafzaak. Op deze manier kan informatie die op ontransparante wijze is vergaard toch worden gevoegd als wettig bewijsmateriaal, waar die volgens het basisrecht anders als onterecht vergaard wordt beschouwd. Dit staat op gespannen voet met de beginselen van een rechtsstaat.